

NEWSLETTER

FONDACIJA
HASTOR

MART 2020.

ERASMUS ISKUSTVA NAŠIH STIPENDISTICA

NARCISA HADŽAJLIĆ: ALHAMBRA

Neki kažu da ko god posjeti Granadu, prvenstveno njezinu Alhambru, kao da je obišao polovinu Andaluzije. Zbog toga je glavna atrakcija Granade – Alhambra, skup palača, dvorova i bašti, koje i danas ostavljaju bez daha svakog od 8500 posjetilaca koji je dnevno posjećuju.

Relacija Jaen – Granada je kao Zenica – Sarajevo, i po udaljenosti i po veličini gradova. S obzirom na to, moje najjednostavnije putovanje bilo je u Granadu.

Kolegice i ja smo morale kupiti karte za ulazak u Alhambru čak i više od mjesec dana ranije da bismo uhvatile slobodan termin posjete.

Granada je glavni grad istoimene provincije u Andaluziji koja se nalazi na jugu planinskog lanca Sierra Nevada i na prosječnoj nadmorskoj visini od 730 m. Zanimljivo je što u zimskim mjesecima, kada ima snijega, možete otići na skijanje na Nevadu i istog dana svratiti do plaže na sunčanje jer je udaljena samo 70 km! Temperatura u Granadi ljeti dostiže i do 40 stepeni, ali pošto je suha klima, lakše se može podnijeti od vlažne ili tropске vrućine. Nevada snabdijeva vodu, tako da i u izrazito suhim danima, Granada nema problema s nedostatkom vode.

Taj divni grad sa 400 000 stanovnika i velikom studentskom populacijom je bio useljen čak i prije 7500 godina i, kao i druga područja Andaluzije, poprimila je romaničke i vizigotske utjecaje. Nakon što je Ummayadska dinastija osvojila Iberijski poluotok ili Hispaniju i zasnovala Al'Andalus (Andaluziju) tj. islamsku Španiju, glavni grad je prebačen u Granadu jer ju je bilo lahko odbraniti zbog nadmorske visine i okolnih planina. Početkom 11. vijeka su došli na vlast barbarski Ziridi koji su zasnovali Taif de

Granada koja je u potpunosti bila jevrejska država, sem po arapskom nazivu. To je zlatno doba jevrejske kulture u Španiji, koja je trajala do kraja 11. vijeka, kada je Granada bila centar sefardske kulture. Neki pisci su čak Granadu u ta doba nazvali Garnata al-Yahud ili Granada Jevreja.

Ipak, to zlatno doba Jevreja nije trajalo duže od vijeka, i nakon Zirida su na vlast došle druge barbarske dinastije iz sjeverne Afrike, a to su Almorvarid i Almohad. Posljednja islamska vladavina na Iberiji je dinastija Nasrid koja je najduže trajala i koju je početkom 13. vijeka uspostavio kralj Ibn al-Ahamar i trajala je oko 300 godina. Ibn Battuta, poznati historičar, posjetio je Granadu 1350. godine opisujući je kao moćno i samodovoljno kraljevstvo i u svom časopisu ju je nazvao "metropolom Andaluzije i mlađenkom njenih gradova".

Nakon 800 godina muslimanske vladavine, kršćani su ponovo osvojili Španiju i započeli s kolonizacijom u Južnoj Americi. Uspostavljena je Španska Carevina koja je trajala od 16. do početka 19. stoljeća.

Granada ima kompleks Alhambra i Generalife i neki smatraju taj kompleks jednim od 10 svjetskih čuda uključujući i njenu špansko-islamsku umjetnost, naročito Generalife. Generalife je palača s romantičnim vrtovima, izvanredna kako zbog svog položaja i izgleda, tako i zbog raznolikosti svojih cvjetova, biljaka i fontana. Alhambra je vrhunac djela nasridske umjetnosti nastalih u 13. i 14. vijeku. Da biste posjetili taj masivan dvorac, možete doći do njega gradskim autobusom, ali možete i prošetati od centra do njega.

Ti raskošni vrtovi su bili dom arapskih sultana, pa su time vijekovima dobijali poboljšanje u uređenju i arhitekturi. Kako se u Časnom Kurantu neprestano ponavlja opis raja ili Dženneta: kao bogati vrtovi s tekućom vodom, neki smatraju da je Alhambra arapski pokušaj stvaranja raja na zemlji. Riječ la granada na španskom jeziku znači šipak ili nar što je simbol Granade, a zanimljivo je da pogled grada s velikom Alhambrom koja prkositi u svojoj blago crvenkastoj boji i svojom arhitekturom podsjeća na tu rajsку voćku.

NEJLA KOMAR: BAIONA

Prvog dana u martu, igrom slučaja na moj rođendan, organizovana je proslava povodom 527. godišnjice pristanka slavnog brodića u gradu nadomak moga, po nazivu Baiona. Tu sam posjetila prijatelja, koji mi je nakon tradicionalnog galicijskog ručka (pretežno morskih plodova) pokazao gradić i ispričao mi zašto je ovo mjesto toliko poznato.

Baiona je bila prva luka u Evropi koja je saznala za otkriće Amerike. Prvog marta 1493. godine u ovu je luku stigla karavela La Pinta, kojom je zapovijedao Martín Alonso Pinzón. Karavela je malii, vrlo pokretljiv jedrenjak razvijen u Portugalu u 15. vijeku za potrebe istraživanja duž zapadne obale Afrike i Atlantskog okeana. Za 500. godišnjicu otkrića, otkrivena je replika broda u Baioni. Replika je vezana na pristaništu u uvali i može se posjetiti.

Godine 1999. mali muzej u karaveli reorganizovan je i obogaćen predmetima iz vremena Kolumbije - od kršćanskih do taino kultura. Na ovaj način posjetitelji upoznaju karavelu kakva je stigla u Baionu 1493. godine: lutke koje izgledaju poput posade i domorodaca, uporedo s reprodukcijama metala, biljaka, hrane i egzotičnih životinja koje su pronađene u Novom svijetu.

Također, jedan od događaja koji se dešavao neposredno s proslavom u Baioni, jeste Entroido (Karneval). U Vigu, karneval je jedna od najdražih tradicija Galicije, događaj povezan s obredima plodnosti i zaštite usjeva. Kasnije je pretvoren u kršćanski obred kako bi se proslavio obilje i „oprostilo se od dobre hrane i dobrog vina“ na određeno vrijeme.

U Galiciji ima toliko karnevala koliko i gradova, a u Vigu se slavi ustoličenjem Meca ili - boga Entroida. Za vrijeme vladavine ovog permisivnoga („tolerantnog“) Boga, sve je moguće i zabavno: parade svakodnevno oživljavaju ulice, ali noću, uz karnevalove plesove na otvorenom, festival doseže svoj vrhunac.

Jedan od najvažnijih trenutaka Vigovog karnevala je sarkastično sahranjivanje Sardine, u Pepelničku srijedu (Ash wednesday; Miércoles de ceniza): jednom kad je Meco mrtav, on je sahranjen i parodija pogrebne povorke provedena je kroz središte grada. Prisustvovati prvi put na ovakvom događaju je bilo vrlo interesantno, s pomiješanim osjećajima. Moji dojmovi su bili takvi da sam ponekad mislila da se ide u jednu krajnost paganskih običaja, ali u drugom bi me iznenadili sjajni i prelijepi kostimi kojima bi ulice bile preplavljenе.

LEJLINO CAMBRIDGE ISKUSTVO: MART U ZNAKU SPORTA

Tokom marta svake godine studenti u Cambridge-u svoje toge i biblioteke brzo zamijene sportskim dresovima i navijanjem. S obzirom na to da je prepun brojnih sportskih događaja, ovaj mjesec izuzetno je interesantan čak i nama manje spretnim koji ta takmičenja samo promatramo s tribina ili obale rijeke. Većina takmičenja su takozvana varsity takmičenja između vječnih rivala, Oxforda i Cambridge-a.

Prvo martovsko takmičenje bio je popularni Varsity Rugby meč koji svake godine okupi nekoliko hiljada studenata. Muški i ženski timovi s oba univerziteta takmiče se za pobjedu na Twickenham stadionu u Londonu. Timu iz Cambridge-a nikada ne nedostaje podrške, s obzirom na to da tribine stadiona budu preplavljeni glasnim navijačima obučenim u svoje plave univerzitske dukserice i dresove. Izuzetno je zanimljivo bilo biti navijač Cambridge-a ove godine, s obzirom na to da je tim odnio rekordnu pobjedu!

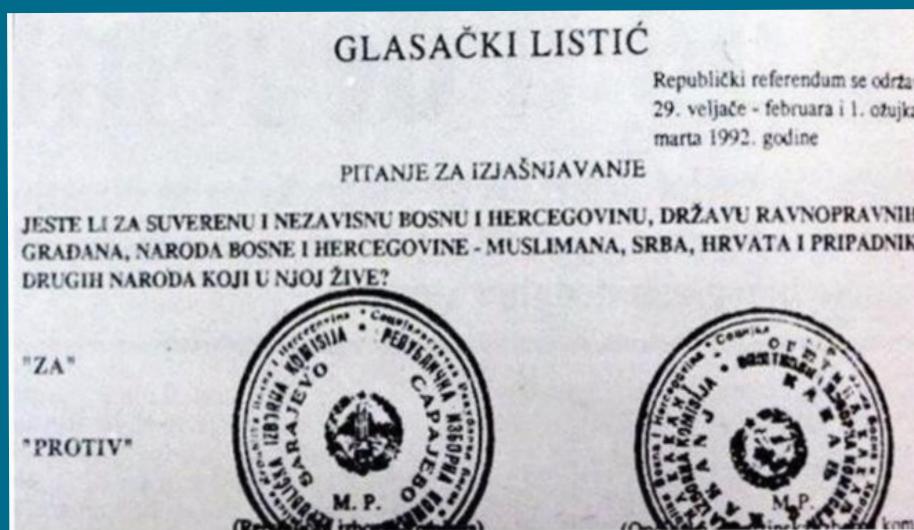
Nakon ovog meča, uslijedio je i niz drugih, ništa manje važnih takmičenja. Većina njih je opet imala varsity karakter. Američki fudbal, odbojka i tenis samo su neki od sportova u kojim su se takmičili moji prijatelji s koledža i fakulteta, koje smo svake nedjelje neumorno bodrili. Bilo je divno iskusiti ovaj timski duh uprkos tome što su u sve tri navedene kategorije domaći timovi ove godine, nažalost, bili manje uspješni od gostujućih.

Ipak, ono po čemu je Cambridge posbeno prepoznatljiv su veslačke utrke. Jedan od najvažnijih događaja na univerzitetskom kalendaru su Lent utrke koje se organiziraju svake godine početkom marta. Lent veslačke trke predstavljaju skup veslačkih utrka koje se godišnje održavaju na rijeci Cam u Cambridge-u. Ova tradicija datira čak iz 1887. i svake godine okupi veliki broj studenta, ali i osoblja univerziteta i turista koji znatiželjno posmatraju i bodre s mostova ili obala rijeke. Utrke su otvorene za timove svih koledža na univerzitetu. Utrke se održavaju u trajanju od pet dana (od utorka do subote) u toku prve sedmice marta. Navijati za svoj Queens' koledž, koji je ove godine ostvario odličan rezultat i plasirao se na treće mjesto univerzitetske ljestvice, te iskusiti poznati Cambridge takmičarski duh definitivno će biti nešto čega će se dugo i rado sjećati. Svi ovi događaji bili su divna završnica drugog semestra i savršena prilika za druženje s kolegama i prijateljima, prije nego se svi vratimo svojim brojnim akademskim obavezama i spremanju za zadnji semestar.

Lejla Korman

PRVI MART
DAN NEZAVISNOSTI BOSNE I HERCEGOVINE
PODSJEĆANJE NA HISTORIJSKE ČINJENICE

Prvi mart zauzima posebno mjesto u srcu državljanja Bosne i Hercegovine. To je dan kada je naša domovina dobila nezavisnost. Referendum o nezavisnosti Republike Bosne i Hercegovine od SFRJ održan je 29. februara i 1. marta 1992. godine. Većina Bosanaca i Hercegovaca je glasala za demokratsku i nezavisnu BiH, državu ravnopravnih građana. Na glasanje je izašlo 64.31% birača s pravom glasa, a za suverenitet BiH je glasalo 99.44%.

Nakon što su Slovenija i Hrvatska proglašile nezavisnost od SFRJ 1991. godine, u Skupštini SR BiH 15. oktobra 1991. godine donesen je Akt o reafirmaciji suverenosti Republike Bosne i Hercegovine. Tim aktom je skupštinska većina u Parlamentu BiH odlučila da se povuku predstavnici SR BiH iz rada saveznih organa Jugoslavije dok se ne postigne dogovor između svih republika koje sačinjavaju SFRJ. Godine 1992, 15. januara je objavljen izvještan Banditerove Arbitražne komisije, u kojem je konstituisanje Bosne i Hercegovine kao suverene i nezavisne države uvjetovano još jedino referendumom njenih građana, shodno činjenici da su ostali uvjeti iz decembarske Deklaracije Evropske zajednice ispunjeni.

Referendumsko pitanje je glasilo: „Jeste li za suverenu i nezavisnu Bosnu i Hercegovinu, državu ravnopravnih građana, naroda BiH – Muslimana, Srba, Hrvata i pripadnika drugih naroda koji u njoj žive?“

Zemlje Evropske zajednice priznale su Bosnu i Hercegovinu 6. aprila 1992. godine, kada je istovremeno počela opsada Sarajeva, kao jedna od najdužih opsada u historiji modernog ratovanja i najduža opsada jednog glavnog grada ikada. Trajala je puna 44 mjeseca.

**ŽIVOT JE
KRATAK ZA
SARAJEVO.”**

Abdulah Sidran, savremeni akademik, pjesnik, pisac, scenarist, rođeni Sarajlija je o svome gradu između ostalog napisao sljedeće:

“NE MOŽE SE
ŽIVJETI U
SARAJEVU.”

DOK TAMO,
DOK OVAMO –
PROĐE
JUTRO

DOK OVO,
DOK ONO –
ODE DAN.

JESTE,
DODUŠE,
SVE TO –
BUDE MEĐU
LJUDIMA.

I BUDE
UGLAVNOM,
LIJEPA
PRIČA.

U SARAJEVU
KAD ŽIVIŠ,
PREVIŠE
VREMENA
POTROŠIŠ.

Mirza Humić dolazi iz Živinica i student je četvrte godine Fakulteta elektrotehnike u Tuzli, na odsjeku Elektrotehnika i sistemi konverzije energije. Osim izučavanja elektrotehnike na studiju, ističe kako to voli raditi i van nastave, u oblastima mašina, elektronike i električnih automobila. U slobodno vrijeme se voli družiti s prijateljima i kolegama, a često ide u duge planinske šetnje. Duži vremenski period trenira kickbox i član je gradskog kluba, a pored toga se bavi i fitnesom. Uz sve navedeno, Mirza ističe kako takođe voli kuhanje i isprobavanje novih recepata. Kaže kako od Fondacije Hastor očekuje mnogo, s obzirom na to da kao osoba koja završava školovanje, shvata kako su, osim stručnog znanja, potrebne mnoge socijalne vještine kako biste se uspjeli ostvariti u profesionalnom smislu, za što smatra da se može postići učestvujući u velikom projektu kao što je ovakav način stipendiranja mladih ljudi. Istimče kako i Fondacija od njega može očekivati mnogo, te će isto, prije svega, ponuditi zalaganje, znanje koje posjeduje kao i volju da doprinese u dalnjem radu Fondacije Hastor.

„Mislim da biti stipendistom Fondacije Hastor, u koju je uključeno mnogo studenata, na samom početku nudi veliku mogućnost za razvoj socijalnih vještina, a kroz organizovanje radionica i vodenje grupe o učenicima dobijaju se potrebne vještine organizacije, liderstva i snalažljivosti. U ovom kratkom vremenu provedenom kao stipendista mogu reći da sam dosta od gore navedenog i naučio.“

Merjam Hadžifejzović je studentica druge godine Farmaceutskog fakulteta u Sarajevu. Kaže kako je od malih nogu svoje slobodno vrijeme posvećivala kreativnom radu, kao što je slikanje, te izrada unikatnih poklona za drage osobe. Mnogo voli putovanja, upoznavanje različitih kultura i rado provodi vrijeme u prirodi s prijateljima.

Istimče kako joj je velika čast što je postala članom Fondacije Hastor:

„Rad s mlađim, ambicioznim ljudima je veliki pokretač i dokaz da uviјek možemo više i bolje uraditi za svoju zajednicu. Na taj način pomažemo i sebi, stvarajući nova iskustva, vještine i prijateljstva. vrlo kratko sam dijelom ove velike porodice, ali moram istaći i pohvaliti se da saradujem s izuzetno divenom i maštovitom djeicom. Iskreno se nadam da će opravdati ukazano povjerenje od strane Fondacije i da će svojim aktivnostima dati doprinos da naša velika porodica bude još uspješnija i model kako mladi vredni ljudi daju garanciju da smo na dobrom putu za bolju budućnost svih nas.“

Dinko Omeragić je student Internacionalnog univerziteta Burch, na smjeru Informacijske tehnologije. Pored studiranja i volonterskog rada u Fondaciji Hastor, Dinko voli košarku te ona predstavlja jedan od njegovih najdražih hobija.

Kada je riječ o Fondaciji Hastor, ističe kako je od svojih srednjoškolskih drugova čuo samo riječi hvale, posebno kada je riječ o kolektivu Fondacije Hastor, čuvši da je to porodica koja se uvijek drži skupa i međusobno pomaže u svim situacijama:

„Tad sam odlučio da se želim prijaviti na konkurs i nekoliko mjeseci kasnije s ponosom govorim da sam postao stipendistom Fondacije Hastor. Moja očekivanja su prevaziđena onog momenta kad sam se pojavio na jednom mjesecnom volonterskom sastanku na kojem sam uvidio da, iako postoji čitava masa ljudi iza mene koja me podržava, ja će isto tako biti u prilici pomoći drugima, onim mlađim od sebe. Tog momenta sam znao da sam učinio pravu stvar i da stvarno Fondacija Hastor mijenja ljudske živote čineći ih boljim.“

Jelena Filipović dolazi iz Istočnog Sarajeva i studentica je druge godine Muzičke akademije Univerziteta u Sarajevu, na odsjeku Flauta. Kada su u pitanju hobiji i slobodno vrijeme, Jelena posebno izdvaja film fotografiju i jedan vid kolezionarstva neupotrebljivih, ali njoj lijepih i vrijednih vintage predmeta. Prvi navedeni hobi je, kako kaže, proizašao iz drugog, s obzirom na to da je prvi fotoaparat na film kupila kako bi ga okačila na sobnom zidu jer je lijepo izgledao, a potom se zamislila i shvatila kako bi šteta bilo ne pokušati iskoristiti ga za ono što je njegova stvarna namjena.

Oduvijek je voljela volonterski rad i druženje, te tako Fondacija Hastor za nju predstavlja neprocjenjivu vrijednost.

„Čudesan je osjećaj s nekim dijelitih dobri energetika i sítnicama učiniti nečijí dan, i na kraju - život - ispunjenijím, u što sam se uvjerila volontiranjem s mojim divenim školarcima! (tvala i njima što moj dan i život čine ispunjenijím!) Radujem se svemu što slijedi i očekujem da ćemo se uskoro opet sresti. Također, moram spomenuti i finansijski značaj ove stipendije, jer sam napokon u mogućnosti usavršavati se u svojoj struci, ondje gdje su za to potrebna finansijska sredstva. Mada, to po automatizmu ide u drugi plan, jer ono najbitnije usavršavanje, za koje sam dobila mogućnost stjecanjem ove stipendije, jeste da se usavršim kao čovjek i to je ono što treba biti glavni zadatak svih nas na ovoj planeti!“

Mirsad Hasic dolazi iz Gradačca, a student je odsjeka Softverski inženjeri u Fakultetu informacijskih tehnologija u Mostaru. U slobodno vrijeme svira gitaru, bavi se izradom muzike, programiranjem te videoigricama. Za konkurs Fondacije Hastor je saznao od dobrog prijatelja koji je u to vrijeme već bio stipendista Fondacije Hastor.

Istiće kako je u kratkom periodu volontiranjem stekao brojna lijepa iskustva s učenicima osnovnih škola, kao i s kolegicama i kolegama mentorima. Dijeljenje školskih i fakultetskih briga, onih na ulici ili u kući, razmatranje i pametno rješavanje istih, kao i druga iskustva, kao što si izlasci u grad i sl. su lijep primjer toga.

„Nadam se da će u budućnosti kroz dobre veze sa kolegama moći pomoći mladima u mojoj zajednici koji se muče da prate put kojim žele ići, te da će moći biti ispomoć Fondaciji Hastor u tehničkom sektoru poslaganja (web stranica, web aplikacija i sl.), ističe Mirsad.

„Postao sam zainteresovan iz mnogih razloga. Jedan od glavnih razloga je bio taj što bi mi stipendija dala više prostora za disanje, više prilike da pratim svoje hobije te da u isto vrijeme olakšam roditeljima. Kasnije sam saznao za porodični princip na kojem radi Fondacija Hastor koji mi se iznimno svidio. Fondacija Hastor je plodno tlo za mlade i pametne ljude da rade zajedno za bolje sutra. Takevo nešto sam očekivao aplicirajući za stipendiju, ali je Fondacija u mnogome prevazišla moja očekivanja u smislu strukture, stabilnosti, samopouzdanja i nivoa na kojem se odvija rad porodice mladih naučnika.“

Fatima Gasic dolazi iz Žepča i studentica je treće godine Islamskog pedagoškog fakulteta u Zenici, na Odsjeku za arapski jezik i književnost.

Istiće kako se na konkurs za prijem novih stipendista prijavila jer joj se dopada način funkcionalisanja kolektiva Fondacije Hastor, što se posebno odnosi na volonterski angažman studenata stipendista Fondacije. Iako je u Fondaciji tek kratak vremenski period, kaže kako je upoznala mnogo novih ljudi, kolega, zbog čega je iznimno sretna:

„Iskreno se nadam da će moći doprinijeti radu Fondacije Hastor, te da će naša fondacija u budućnosti postizati još veće uspjehe.“

Alek Isaković je student četvrte godine Muzičke akademije u Sarajevu, na Odsjeku za dirigovanje, smjer Orkestarsko dirigovanje. Uz posvećenost studiju, Alek se bavi sviranjem violončela, vodi amaterski hor te podučava djecu sviranju instrumenta. Također, ističe kako voli pisati poeziju, šetati u prirodi te igrati razne društvene igrice.

Još u srednjoj školi se upoznao s radom Fondacije Hastor, načinom stipendirana učenika i studenata te aktivnim učešćem mladih putem volonterskog rada u Fondaciji:

„Za konkurs sam saznao putem web-stranice stipendiје.ba, a potom i putem zvanične stranice Fondacije Hastor. Moje ideje za doprinos u radu Fondacije odnosile bi se na radionice edukativno-zabavnog karaktera, kvizove iz oblasti muzike i umjetnosti, izradu animacija za Fondaciju s muzičkom podlogom, grupno sviranje i pjevanje i slično. Moja dosadašnja iskustva u Fondaciji su vrlo pozitivna; ponosan sam što sam jedan od stipendista i zadovoljan sam načinom na koji smo moj tim i ja ostvarili saradnju. Za svaku pohvalu je i način na koji je osmišljen volonterski rad.“

Farah Dolic dolazi iz Sarajeva; studentica je druge godine Internacionalnog univerziteta Burch, na Fakultetu za ekonomiju i društvene nlike, Odsjek za menadžment.

Istiće kako se u vrlo kratkom periodu, koliko je član Fondacije Hastor, uvjerala kako se sve ono što je napismeno stajalo u konkursu za prijem stipendista, kao moguće iskustvo, zaista i ostvaraće:

„Postati dijelom Fondacije Hastor za mene je, prije svega, bila velika čast, nagrada, a i velika motivacija za moje buduće studiranje i napredak. Stekla sam mnoga poznanstva i ostvarila značajne konekcije, imam priliku unaprijediti svoje komunikacijske, liderske, predavačke i volonterske vještine kroz rad s mladim, a u isto vrijeme jednako uspješnim ljudima, od kojih i ja ponešto naučim. Ne sumnjam da i moje kolege stipendisti imaju isto iskustvo i da će se to iskustvo nadograditi kroz sva putovanja koja prođemo kao članovi Fondacije.“

Maida Husnić

KAKO EFEKTIVNO PRISTUPITI UČENJU STRANOG JEZIKA?

Opće je poznata činjenica da je usvajanje riječi određenog stranog jezika, kao i njegovih gramatičkih i pravopisnih postavki izrazito dugotrajan, zahtjevan i kompleksan proces. No, istraživanja provedena upravo u ovom domenu impliciraju zaključak da na trajanje pomenutog procesa umnogome utječe sam pristup i modus učenja koji je kod učenika nerijetko neispravan, i kao takav, čak ni nakon godina učenja ne daje očekivane rezultate. Stoga, optimalan način da unaprijedite svoje jezičke vještine i dostignete maksimum tokom procesa učenja stranog jezika jeste identificirati vlastite greške, učiti na njima, te shodno tome implementirati postupke za koje su studije pokazale da su najučinkovitije u navedenom dugoročnom procesu. Govoreći u tom kontekstu, krucijalni cilj bi bio transformirati uobičajene greške u produktivne strategije usvajanja stranog jezika. Također, činjenica je i da se stilovi učenja u mnogome razlikuju, tehnike učenja se kontinuirano razvijaju i nadograđuju, postoji distinkcija između učenja od kuće i na kursu, ali svima je zajednička krajnja težnja koja se ogleda u savladavanju jezika koji učimo. Uprkos navedenim distinkcijama u načinima i tehnikama, temeljne greške koje se tokom cijelog procesa učenja čine, zajedničke su skoro svima, te su nerijetko veoma suptilne i kao takve se čine beznačajnima u smislu njihovog dugoročnog utjecaja na finalni rezultat učenja.

Elementarna, ali istovremeno i inicijalna greška u pristupu učenju stranog jezika ogleda se prevashodno u prevodenju riječi s maternjeg na strani jezik u našem kognitivnom sistemu. To je u potpunosti pogrešno budući da je osnovna pretpostavka uspješnog usvajanja riječi i koncepata stranog jezika zapravo „misliti na tom jeziku“, odnosno zamišljati slike, koncepte i stvarati predodžbe, a ne riječi na maternjem jeziku, pa ih potom prevoditi. U procesu kontinuiranog prevodenja riječi, a naročito rečenica ili većih smislenih cjelina skoro je pa nemoguće postići tečnost u izgovoru, upravo s obzirom na činjenicu da se u našoj kogniciji odvija dvostepeni proces. Osim toga, postoji prirodna sklonost ljudi da razmišljaju na vlastitom jeziku, ali i stečena navika prevodenja u mislima prilikom

Još jedna od veoma frekventnih grešaka u učenju ogleda se u nastojanju pamćenja velikog broja stranih riječi u što kraćem roku. Potrebno je spoznati da je to potpuno bespotrebno budući da čak ni nativni govorici određenog jezika ne koriste sve njegove riječi, a prosječna upotreba varira od 2000 do 3000 riječi. Na primjer, dok odrasli izvorni govorik engleskog jezika možda ima desetine hiljada riječi pohranjenih u svom mozgu, vama treba tek oko 3000 riječi kako biste mogli pročitati većinu modernih tekstova na engleskom koji postoje. Navedeno pravilo vrijedi i za većinu drugih jezika: da biste razumjeli i govorili jezik, nekoliko hiljada riječi bit će dovoljno za razgovor i čitanje savremenih tekstova. Poznavanje više riječi će vam biti potrebno tek ukoliko se želite baviti specijalizovanim ili akademskim pisanjem ili ukoliko želite postati prevodilac. No, svi moraju negdje započeti te se, stoga, preporučuje početak učenja riječi koje su dominatno u upotrebi u svakodnevnom govoru i sporazumijevanju unutar određenog govornog područja. Također je od izuzetne važnosti istaći da je učenje riječi izvan njihovog konteksta potpuno neispravna tehnika učenja! Svaku novu riječ/frazu koju želimo usvojiti, u cilju njenog prebacivanja u dugoročnu memoriju, potrebno je pamtitи u određenom kontekstu kako bi naš kognitivni sistem bio u poziciji načiniti što više smislenih veza, te kako bi se na taj način određena riječ trajno zapamtila.

Neposvećivanje dovoljno pažnje slušanju, kao izrazito bitnom segmentu u procesu učenja stranog jezika, također je jedna od u nizu grešaka koje nerijetko pravimo. Tokom učenja stranog jezika, obično obraćamo puno pažnje na vokabular i gramatiku. Naš krucijalni cilj je naučiti kako čitati, pisati i govoriti, pa se upravo na tome uglavnom i zadržava naš fokus. Međutim, prilikom navedenog često zaboravljamo slušanje ciljnog jezika uprkos činjenici da je ono od ključnog značaja za razumijevanje i komunikaciju. Učenici često predu teži put u procesu učenja da bi spoznali kako nije ekvivalentno govoriti neki jezik i razumjeti ga. Kako biste na optimalan i zabavan način razvili i unaprijedili svoju sposobnost slušanja, možete gledati filmove ili TV emisije s titlovima na ciljnog jeziku, slušati radio emisiju, igrati igrice, pokušati razumjeti sve riječi iz svojih omiljenih pjesama i slično. Ukoliko ste zaljubljenik u čitanje i knjige, internet je sa sobom donio mnoge inovacije među kojima su i audioknjige koje su danas široko dostupne online, a koje će ubitnome pomoći unaprjeđenju vaših jezičkih sposobnosti.

SELBIR FIJULJANIN

Volontiranje – želja da se nekom pomogne, asocira nas na nešto pozitivno, na dobro i plemenito, na svojevrsnu promjenu. Volonterizam je jedan od najsnaznijih elemenata koji doprinosi razvoju i podsticanju demokratskih promjena u svakom društvu te je kao takvo izuzetno značajan dio svakog savremenog društva. Volontiranje njeguje povjerenje među ljudima, toleranciju i empatiju te poštovanje usmjerenog prema zajedničkom dobru. Volonteriranjem živimo demokratiju svaki dan – donosimo svjesnu odluku da ćemo svojim trudom i zalaganjem utjecati na pozitivne promjene u našem društvu, da ćemo preuzeti odgovornost i učiniti našu zajednicu boljim mjestom za život. Osim toga, volonterizam u sebi sadrži potencijal izgradnje solidarnosti kako bi oni koji imaju otežane životne okolnosti postali ravнопravni članovi zajednice.

Naš ovomjesečni stipendista mjeseca izabran je upravo zbog svoje posvećenosti volontiranju – mladi Selbir Fijuljanin, uzoran student i još bolji drug. Selbir Fijuljanin je rođen u Sarajevu, 14.6.1998. godine. Nakon završene srednje zubotehničke škole upisuje Fakultet zdravstvenih studija, smjer Fizioterapija, a trenutno pohađa drugu godinu. Kako kaže, od malih nogu je bio fasciniran ljudskim organizmom kao savršenim mehanizmom funkcionisanja, koji ni u današnjici toliko savremena tehnologija i nauka nije uspjela u potpunosti razjasniti. U slobodno vrijeme voli da trenira i gleda filmove.

Iako je dijelom Fondacije tek četiri godine, Selbir se istakao svojom voljom za pomaganjem drugima. Posljednjih mjeseci svjedoci smo migrantske krize koja nije zaobišla ni našu domovinu, pa smo ponosni što smo kao društveno odgovorna organizacija uspjeli kod svojih stipendista izgraditi snažan osjećaj empatije. Govoreći upravo u tom kontekstu naš je Selbir pomagao migrantima smještenim u kampu kod Sarajeva. Jer, naše malo nekom znači mnogo.

„Za kraj želim da kažem da sam veoma ponosan što sam dio ove velike porodice jer Fondacija Hastor me motiviše i pokreće da budem što bolji u svojim aktivnostima i uči me da budem koristan član društva.“

Selma Imamović

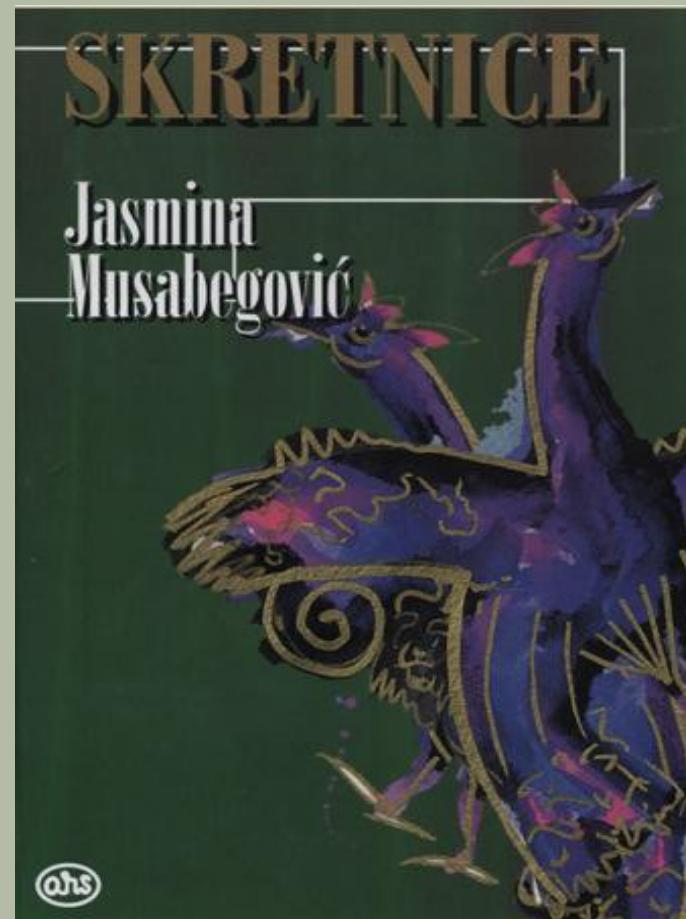
PREPORUKA ZA ČITANJE:

BOSANSKOHERCEGOVAČKI ROMANI

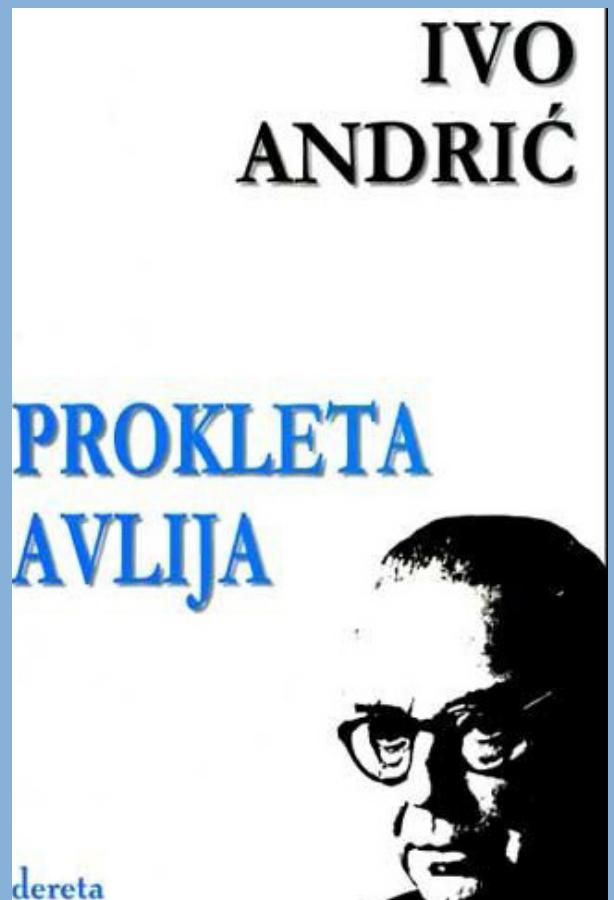
„SKRETNICE“ – JASMINA MUSABEGOVIĆ

Jasmina Musabegović je bosanskohercegovačka romanjsjerka koja u cijelokupnom svom opusu u centar pažnje stavlja poziciju žene u bh. društvu. U romanu „Skretnice“ realističnost je data unutar samo jednog književnog lika, žene na „skretnicama“ historije. Roman je prijemčljiv zbog same aktualizacije životnog puta žene – Bošnjakinje u prijelomnim vremenima za pojedinca i kolektiv.

Musabegović se fabularno bavila životom protagonisticke Fatime, koja s mužem Nezirom i djecom živi težak, prosječan život. Pripovjedačko tkivo romana čini život žene u ilegalu, gdje se sve snage njenog bića bore za djecu, njihov i svoj goli život, a ona iskazuje začudne sposobnosti za procjenu odnosa među ljudima. Ona u svojim shvatanjima odbacuje sve vjekovne predrasude i svodi životne račune na čvrste podloge ljudske solidarnosti. To je historija ženske emancipacije, njenog ženskog osamostaljenja, te je to jedan od važnih segmenta za pitanje ženskog kolektiva u tadašnjim vremenima. Radnja romana se odvija u periodu prošlog vijeka, pa je zanimljivo uporediti položaj žene i njen ophođenje prema drugima, kao i obrnuto, s današnjim vremenom i uočiti razlike i eventualne sličnosti.

„TANANA LJUBAV I SMISAO ZA KUĆU, PORODICU, MUŽA, ZA OSTVARENO OGNJIŠTE, DRŽALI SU JE U POLETU I ZADOVOLJSTVU. NIJE VOLJELA OVE PREGRIJANE KUHINJE, TIJESNE I PUNE MIRISA OD KUHANJA, ALI ĆE IH KASNIJE, RAĐAJUĆI PONJIMA USRED ZIME, U SJEĆANJIMA VOLJETI KAO SVOJE JEDINO ŽIVOTNO JEZGRO GDJE SU SE SVE PROMJENE ODVIJALE I ODIGRAVALE. SHVATIĆE DA SU ONE BILE SJEME NJENOG ŽIVLJENJA.“

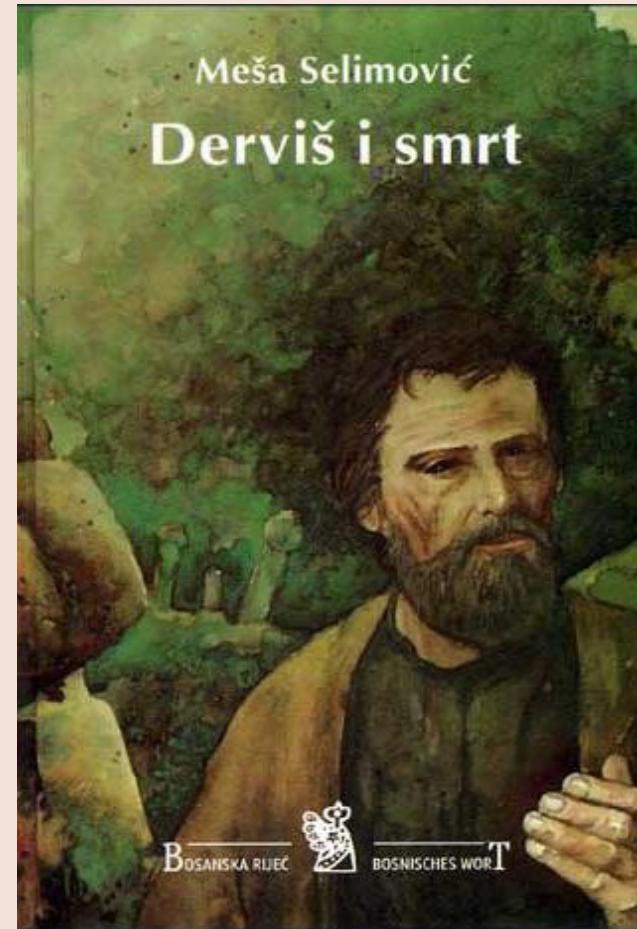

„PROKLETA AVLJIA“ – IVO ANDRIĆ

U retku iznad ovoga uspjeli ste pročitati kako je autor romana „Prokleta avlija“ Ivo Andrić, bosanskohercegovački književnik, dobitnik Nobelove nagrade. Da li već imate barem jedan razlog za prelistavanje stranica ovog, ne tako obimnog, ali jako značajnog romana?!

„Prokleta avlija“ je nastajala između Prvog i Drugog svjetskog rata, a objavljena je 1954. godine. Andrić je u ovom romanu okupiran temama kao što su bosanska prošlost te pitanje ljudske izgubljenosti. Za ovaj roman možemo kazati kako nema definisanog ni početka ni kraja, nego se radi o priči koja se vrti u krug, što se oslikava kroz prstenastu kompoziciju djela. Na prvi pogled je to priča o nezgodi katoličkog fratra, fra Petra, koji se ni kriv, ni dužan našao u carigradskoj tamnici (prokletoj avliji), pod neosnovanom sumnjom da je činio protiv Osmanskog carstva. Međutim, čitajući roman dalje, shvatamo kako se priča neprestano širi, da bi od priče o fra Petrovoj nezgodi postepeno prerasla u umjetnički mozaik osmanlijske zatvorske sredine s različitim ljudima i njihovim sudbinama, a na kraju se uzdigla do simboličkog kazivanja o smislu čovjekovog postojanja.

“ONI KOJE ŽELIMO DA VIDIMO NE DOLAZE U ČASOVIMA KAD NA NJIH MISLIMO I KAD IH NAJVİŞE OČEKUJEMO, A POJAVLJUJU SE U NEKOM TRENUTKU KAD SMO MISLIMA NAJDALJE OD NJIH. I NAŠOJ RADOSTI ZBOG PONOVNOG VIĐENJA TREBA TADA VREMENA DA SE DIGNE SA DNA, GDJE JE POTISNUTA, I POJAVI SE NA POVRŠINI.”

„DERVIŠ I SMRT“ – MEŠA SELIMOVIĆ

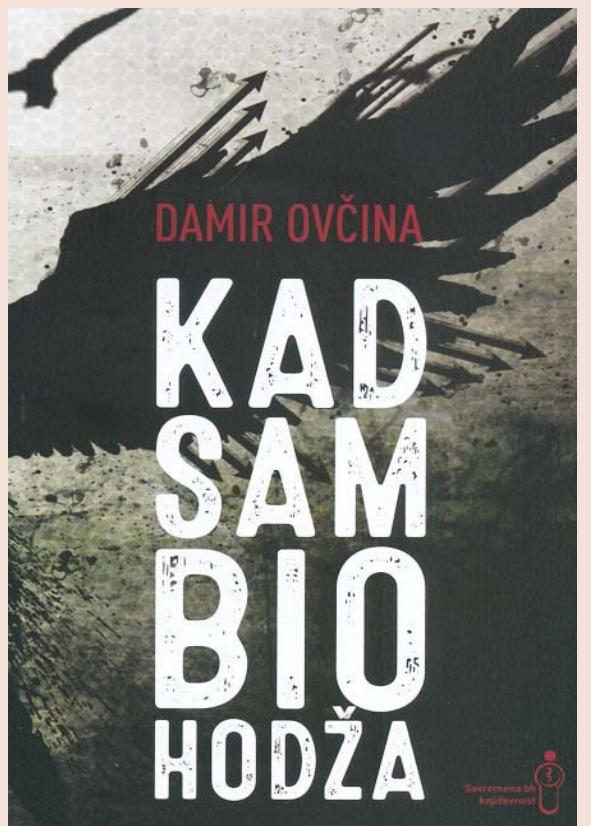
Roman „Derviš i smrt“ predstavlja centralno djelo Meše Selimovića, ali i jedno od najznačajnijih djela cijelokupne bosanskohercegovačke književnosti. Objavljen je 1966. godine, koja je višestruko značajna za književnost i jezik Bosne i Hercegovine. Naime, te godine su, pored romana „Derviš i smrt“, objavljeni zbirka poezije „Kameni spavač“ Maka Dizdara te zbirka pripovijedaka „Pobune“ Derviša Sušića, što je indikator njegovanja bosanskog jezika i bosanskohercegovačke književnosti.

Centralna ličnost romana je Ahmed Nurudin, šejh mevlevijskog reda koji je kroz cijelokupan roman okupiran krivnjom prouzrokovanim bratovom smrću. Istovremeno pretresa razumijevanje vlastite pozicije u svijetu i nastoji shvatiti opću smisao svijeta. Kao neke od značajnih tema koje se prožimaju kroz djelo, uočavamo pitanje sukoba pojedinca s vremenom u kojem živi, kao i pitanje odnosa vlasti i pojedinca, razmišljanje o životu i smrti uopće, što je prikazano psihologizacijom i prikazom unutarnjeg svijeta glavnog lika. Također, kroz ove teme se prožima i tema ljubavi.

Djelo se izdvaja specifičnim jezikom i stilom, koji su u funkciji odražavanja unutarnjih stanja lika filozofskim dionicama, psihološkim itd. Sam autor je o romanu kazao kako je to „knjiga o ljubavi i mržnji, dogmi i životu, ličnom i neličnom, izdvojenom i općem.“

Izdvojiti neki specifičan odlomak iz ovog romana je veliki izazov, s obzirom na to da je roman prepun značajnih razmišljanja, poruka, dijaloga i sl, ali ipak izdvajamo dva specifična odlomka:

“ČOVJEK NIJE DRVO, I VEZANOST JE NJEGOVA NESREĆA, ODUZIMA MU HRABROST, UMANJUJE SIGURNOST. VEŽUĆI SE ZA JEDNO MJESTO ČOVJEK PRIHVATA SVE USLOVE, ČAK I NEPOVOLJNE, I SAM SEBE PLAŠI NEIZVJESENOSTI KOJA GA ČEKA. PROMJENA MU LIČI NA NAPUŠTANJE, NA GUBITAK ULOŽENOG, NEKO DRUGI ĆE ZAPOSJESTI NJEGOV OSVOJENI PROSTOR, I ON CE POČINJATI IZNOVA. UKOPAVANJE JE PRAVI POČETAK STARENJA, JER JE ČOVJEK MLAD SVE DOK SE NE BOJI DA ZAPOČINJE. OSTAJUĆI, ČOVJEK TRPI ILI NAPADA. ODLAZEĆI, ČUVA SLOBODU, SPREMAN JE DA PROMIJENI MJESTO I NAMETNE USLOVE. KUDA I KAKO DA ODE?”

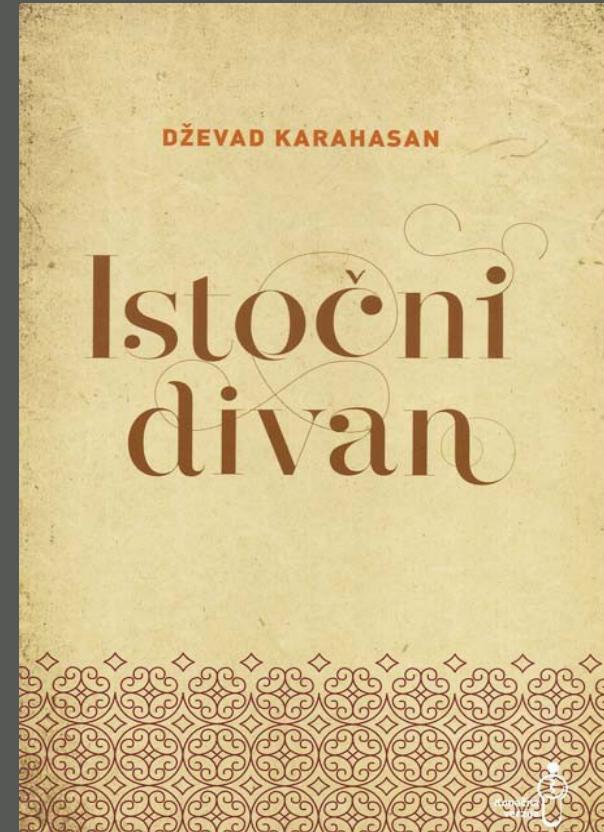

„KAD SAM BIO HODŽA“ – DAMIR OVČINA

Na policama naših biblioteka svoje mjesto je pronašao i relativno novi roman „Kad sam bio hodža“ autora Damira Ovčine. Roman je objavljen 2016. godine, a govori o mladiću koji se nalazi na Grbavici, koja je u tadašnjem periodu (ratnom) bila odsječena od ostatka Sarajeva. Mladić biva zarobljen od strane protivničke vojske i prisiljen da za istu obavlja fizički dio poslova, što između ostaloga, podrazumijeva zakopavanje mrtvih. Prilikom zakopavanja umrlih, on bi svaki put čučnuo i proučio islamske molitve koje je znao, što je usko povezano s naslovom romana.

Specifičnost romana ogleda se i u tome što autor izbjegava upotrebu glagola. Naime, Ovčina nastoji pisati tako da čitalac prestane primjećivati rečenice, da mu priča poteče preko njih, kao rijeka, bez objašnjenja. Postoji samo ono što se događa. I ono što se osjeća.

„SUNČANO A HLADNO. LJUDI SE ŠIRE OD ULICE PRUŽENE S POFALIĆA NA GRBAVICU. DVOJICA PJEVaju BOSNO MOJA, DIVNA, MILA DOK HODAJU ZAGRLJENI. PROĐEM KROZ MASU PREKO MOSTA DO EKONOMSKE ŠKOLE. RIJEKA NADOŠLA. DVIJE ŽENE PLAČU. PREKO CESTE AUTA U OBA SMJERA. OD GRADA TRAMVAJ, UENOVA VOZILA U KOLONI. HODAM. DIŠEM. OKRENEM SE PA NASTAVIM U BLAGOJA PAROVIĆA. POMAKNUTI KONTEJNERI KOJI SU ŠTITILI OD SNAJPERA S GRBAVICE. NEBODER NAGORIO. ČOVJEK SILAZI U PRIZEMLJE. PITAM GA ZA PORODICU TU I TU. NE ZNA. NEMA GORE NIKO OD POČETKA RATA. NAROD SE RASELIO.“

„ISTOČNI DIWAN“ - DŽEVAD KARAHASAN

Roman „Istočni diwan“ se nalazi na fonu komunikacije, odnosno dijaloga između kultura Istoka i Zapada, seže u daleku prošlost – u sami nastanak perzijsko – arapskog modela književnosti, kako bi se ovaj kulturološki model ukrstio sa duhovnim obrascima savremene zapadne civilizacije.

Riječ diwan ima više značenja: predstavlja jednu vrstu razgovora između dvije strane, dvije kulture, a također, diwan je orientalna riječ za skupštinu, savjet, kuću i sofu, ali i za razgovor i besedu. Diwan u sebi nosi dah Istoka, kao što Istok podrazumijeva diwan kao oblik govora i života.

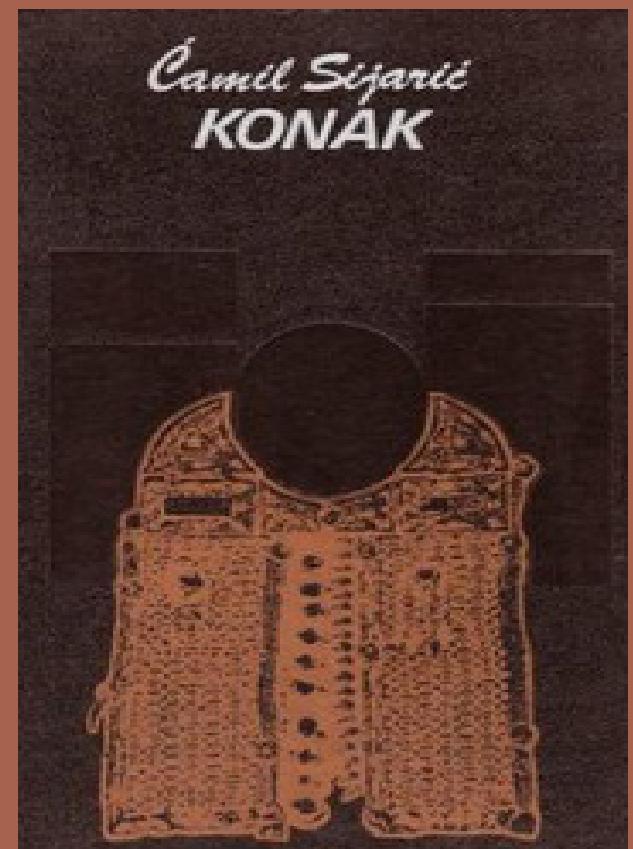
U roman su uvršteni elementi filozofije, historije, kulture, pa i elementi drugih djela, kao što su Geteova, pa sve do Danteove „Božanstvene komedije“. Karahasan u ovom romanu pokazuje kako izvrsno poznaje problematiku sufiskog misticizma, a u takvu podlogu unosi elemente kriminalističkog romana, političkog, ljubavnog, kao i kulturološkog novohistorijskog romana, s obzirom na to da se u romanu odvija rasprava o mističkoj dimenziji perzijske i arapsko – islamske kulture.

„NA LJUDE UTIČU TRAVE I DRVEĆE, KIŠA I MJESEČINA, I TO ČESTO MNOGO JAČE NEGO DRUGI LJUDI, A TIH SE POJAVA TVOJ RAZUM MALO TIČE. MOŽDA ĆE JEDNOM MUDRACI POPUT TEBE POSTIĆI DA ME SE MNOGO VIŠE TIČU LJUDI KOJE NE POZNAJEM NEGO STIJENA IZNAD MOJE KUĆE I GRMLJE IZ MOG VRTA, ALI MOLIM BOGA DA NE DOČEKAM TO SREĆNO VRIJEME. MOŽDA ĆE SE JEDNOM LJUDSKI SVIJET I UREĐIVATI PREMA NALOZIMA RAZUMA, ALI ĆE TO BITI DOSADAN I SUH SVIJET, BEZ IČEGA OD ONOG ZBOG ČEGA VRIJEDI ŽIVJETI I NAŠTA SE ŽIVOT I LJUDI SA RADOŠĆU TROŠE.“

„KONAK“ – ĆAMIL SIJARIĆ

Nedugo poslije romana „Derviš i smrt“, samo pet godina poslije, objavljen je još jedan značajan roman za bosanskohercegovačku književnost. Godine 1971. Ćamil Sijarić objavljuje roman „Konak“. U romanu se jasno uočava kako prevladavaju osjećanja, misli i doživljaji u odnosu na fabulu, što je izraženo lirizacijom, brojnim opisima i psihologizacijom. Srž romana se nalazi upravo u čovjekovom unutarnjem svijetu. Kao vrstan pisac, Sijarić prednost daje malom, običnom čovjeku, njegovoj nutritivnoj obilježenoj brojnim patnjama, traumama, strahovima i nadanjima, a ljudska sreća predstavlja nedostigu zvjezdu.

Autor piše posebnim stilom, pa se roman „Konak“ doima poput ugodne priče koju priča neko ko nam je blizak i u koga imamo povjerenje da je ono što nam pripovijeda istina i da ne može biti drugačije. Roman je ispričan glasom haduma Alije, koji je ujedno i lik. Fabula romana je smještena u prostor konaka, koji je u odnosu na vanjski svijet u potpunosti izdvojen. U romanu se prikazuje formalni svijet s ortodoksnim društvenim odnosima vladajućih i potčinjenih, gdje ponovno uočavamo pitanje odnosa malog čovjeka i onih koji vladaju, a to je tema koja je sveprisutna i uvijek aktuelna.

„KAD BI ME SAMO HTIO SAN, PA DA POBJEGNEM IZ OVE JAVE U KOJOJ MI PISANJE NE IDE; JER SVE ŠTO NAPIŠEM – TO I IZBRIŠEM. BIVALO JE ČESTO OVAKVIH NOĆI KAD MI JE UZALUD GORJELA SVIJEĆA, PA VIŠE ŠTETE NEGOKORISTI.“

Maida Husnić

DRUGI APRIL –

MEĐUNARODNI DAN PODIZANJA SVIJESTI O AUTIZMU

Postati odraslim osobom obično se izjednačuje s punopravnim i ravnopravnim sudjelovanjem u društvenom, ekonomskom i političkom životu nečije zajednice. Međutim, prelazak u odraslu dob ostaje značajan izazov za osobe s autizmom zbog nedostatka mogućnosti i neophodne podrške posvećene ovoj fazi njihovog života. Kao rezultat toga, finaliziranje srednje škole, kada obrazovanje i druge podržane usluge koje određene vlade pružaju osobama s autizmom obično prestaju, nerijetko je okarakterizirano kao "pad s litice" za ove osobe.

Govoreći u tom kontekstu, obilježavanje Dana Ujedinjenih naroda 2020. godine, između ostalog, skreće pažnju na pitanja koja su zabrinjavajuća kada je riječ o prijelazu u odraslo životno doba, poput važnosti sudjelovanja u kulturnom životu i samoodređenju, odlučivanju u zajednici, pristupu postsrednjem obrazovanju i zapošljavanju, kao i mogućnosti nezavisnog življenja.

designed by freepik.com

Shodno ozbiljnosti problema s kojim se susreću osobe s autizmom, Generalna skupština Ujedinjenih naroda 2008. godine jednoglasno je proglašila 2. april Svjetskim danom podizanja svijesti o autizmu. Obilježavanje ovog dana u sjedištu UN-a organizira Odjel za globalne komunikacije UN-a i Odjel za ekonomsku i socijalnu pitanja, u uskoj saradnji s osobama s autizmom i njihovim predstavničkim organizacijama, te uz podršku država članica.

ČETVRTI APRIL – MEĐUNARODNI DAN PODIZANJA SVIJESTI O MINAMA I POMOĆI PRI NJIHOVOM UKLANJANJU

Generalna skupština UN-a je 8. decembra 2005. godine proglašila 4. april Međunarodnim danom podizanja svijesti i pomoći pri uklanjanju mina.

Shodno navedenom, kontinuirano obilježavanje četvrtog aprila dalo je svojevrstan doprinos u pravcu konzistentnih napora država i relevantnih organizacija na podsticanju uspostave i razvoja nacionalnih kapaciteta za uklanjanje mina u zemljama gdje mine i eksplozivni ostaci rata predstavljaju ozbiljnu prijetnju sigurnosti, zdravlju i životu civilnog stanovništva. Istovremeno je riječ i o značajnoj prepreci socijalnom i ekonomskom razvoju, kako na nacionalnom, tako i na lokalnom nivou. Ujedinjeni narodi se zalažu za univerzalizaciju postojećih pravnih okvira i podsticaju države članice da prošire te režime i razviju nove međunarodne instrumente za zaštitu civila od opasnosti od nagaznih mina i eksplozivnih ostataka rata. Taj posao obavlja se u saradnji sa zainteresiranim državama, civilnim društvom, protuminskom akcijom i međunarodnim organizacijama.

International Day of Mines Awareness
and Assistance in Mines Action

konvencijama. 1978. UNESCO je sport i tjelesni odgoj opisao kao "temeljno pravo za sve". Međutim, sve do danas, pravo na igru i sport previše se često zanemaruje ili ne poštuje.

Sport predstavlja izrazito moćno sredstvo za jačanje društvenih veza i mreža, ali i za promociju idealja mira, bratstva, solidarnosti, nenasilja, tolerancije i pravde.

Kao univerzalni jezik, sport može biti moćan alat za promicanje mira, tolerancije i razumijevanja okupljanjem ljudi preko granica, kultura i religija. Njegove suštinske vrijednosti kao što su timski rad,

SEDMI APRIL – SVJETSKI DAN ZDRAVLJA

Svjetski dan zdravlja (engl. World Health Day) obilježava se sedmog aprila svake godine pod pokroviteljstvom Svjetske zdravstvene organizacije (WHO).

Prva Svjetska zdravstvena skupština koju je organizovala Svjetska zdravstvena organizacija održana je 1948. godine. Odlukom skupštine sedmi april određen je za Svjetski dan zdravlja i počeo se slaviti od 1950. godine.

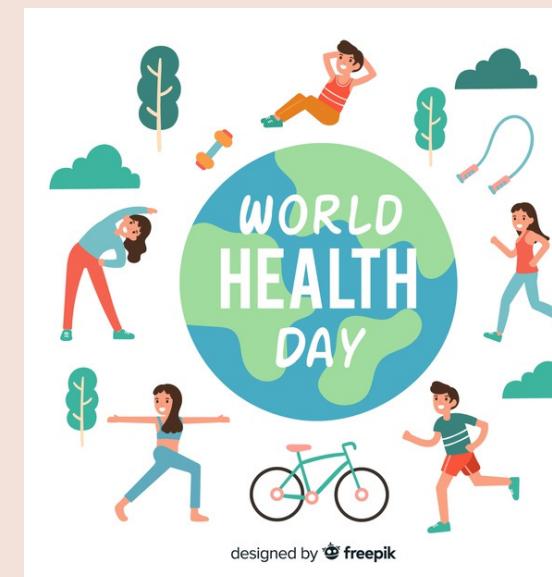
Ovaj dan se obilježava kako bi se izgradila svijest o određenoj temi koja je vezana za zdravlje čime bi se skrenula pažnja na prioritetna područja koje su briga Svjetske zdravstvene organizacije. Aktivnosti vezane za tu određenu temu, kao i sredstva potrebna za njih, ne smiju se odnositi samo za ovaj dan, već bi se o njima trebalo voditi računa tijekom cijele godine.

ŠESTI APRIL – MEĐUNARODNI DAN RAZVOJA SPORTA

Sport je odvijek imao važnu ulogu u svim društvima, bilo da se radi o obliku takmičarskog sporta, fizičke aktivnosti ili čak igre. Pravo pristupa sportu i igri, kao i sudjelovanja u njemu, prepoznato je i u mnogim međunarodnim

poštenje, disciplina, poštovanje prema protivniku i pravila igre razumiju se u cijelom svijetu i mogu se implementirati u smjeru jačanja solidarnosti, socijalne kohezije i mirnog suživota. Sportski programi dozvoljavaju susrete na neutralnom teritoriju i u okruženju u kojem se agresija može kontrolirati, regulirati i transformirati, što olakšava zbližavanje i pomirenje između suprotstavljenih strana.

Iako sport sam ne može zaustaviti ili riješiti tekući sukob, on predstavlja fleksibilan i isplativ medij za djelovanje na postfliktnom pomaganju i izgradnji mira, kao i za sprečavanje potencijalnih sukoba.

OSAMNAESTI APRIL – MEĐUNARODNI DAN SPOMENIKA I SPOMENIČKIH CJELINA

Međunarodni dan spomenika i spomeničkih cjelina ustanovilo je Međunarodno vijeće za spomenike i spomeničke cjeline (ICOMOS) 18. aprila 1982. godine, a kasnije odobrio UNESCO u cilju podizanja svijesti javnosti o raznolikosti kulturnog naslijeda čovječanstva, njegove ugroženosti i napora potrebnih za zaštitu i očuvanje.

Svake godine, ICOMOS odredi temu kako bi obilježavanje ovoga dana bilo sjedinjeno u cijelom svijetu. Ovogodišnja tema obilježavanja Međunarodnog dana spomenika i spomeničkih cjelina je Zajedničke kulture, zajednička baština, zajednička odgovornost.

DVADESET I TREĆI APRIL – SVJETSKI DAN KNJIGE I AUTORSKIH PRAVA

„U ovim nemirnim vremenima knjige utjelovljuju raznolikost ljudske domišljatosti, dajući oblik bogatstvu ljudskog iskustva, izražavajući potragu za smisлом i izrazom koji svi dijelimo, koji pokreću sva društva naprijed. Knjige pomažu spajati čovječanstvo kao jednu obitelj, držeći zajedničku prošlost, historiju i baštinu, kako bi se stvorila zajednička soubina u kojoj se svi glasovi čuju u velikom horu ljudskih težnji.“ (Audrey Azoulay, generalni direktor UNESCO-a)

23. april simboličan je datum za svjetsku literaturu. Na taj datum 1616. su umrli Cervantes, Shakespeare i Inca Garcilaso de la Vega. To je i datum rođenja ili smrti drugih uglednih autora, poput Mauricea Druona, Haldora K. Laksnessa, Vladimira Nabokova, Josepa Pla i Manuela Mejie Vallejoa. Bio je to prirodan izbor da Generalna konferencija UNESCO-a, održana u Parizu 1995., na ovaj datum oda počast knjigama i autorima širom svijeta, ohrabrujući sve, a posebno mlade ljude, da otkriju zadovoljstvo čitanja i steknu poštovanje nezamjenjivih doprinosa onih koji su pospješili društveni i kulturni predak čovječanstva. Imajući to u vidu, UNESCO je 23. proglašio Svjetskim danom knjige i autorskih prava.

DVADESET I DRUGI APRIL – MEĐUNARODNI DAN PLANETE ZEMLJE

„Majka Zemlja“ je uobičajeni izraz za planetu Zemlju u brojnim zemljama i regionima, a navedena sintagma zapravo odražava međuzavisnost koja postoji među ljudskim bićima, drugim živim vrstama širom planete na kojoj živimo. Neosporna je činjenica da su Zemlja i njeni ekosistemi naš dom. U cilju postizanja balansa među ekonomskim, socijalnim i ekološkim potrebama sadašnjih i budućih generacija, potrebno je promovirati svojevrsni sklad s prirodom i Zemljom.

Međunarodni dan majke Zemlje obilježava se kako bi se svakog od nas podsjetilo da nam Zemlja i njeni ekosistemi pružaju život i njegovo konzistentno održavanje.

Ovim se danom, također, priznaje i kolektivna odgovornost za promicanje skладa s prirodom i Zemljom, kao i za postizanje pravedne ravnoteže između ekonomskih, socijalnih i ekoloških potreba sadašnjih i budućih generacija čovječanstva.

Međunarodni dan majke Zemlje pruža priliku za podizanje svijesti javnosti širom svijeta o brojnim izazovima koji se odnose na dobrobit planete, te posljedično i sveopću dobrobit svjetskog stanovništva. Naime, izvorni korijeni obilježavanja 22. aprila sežu u 1970-te kada su se dogodili prvi američki protesti protiv zagađenja zraka zbog ogromnih količina olovnog plina nastalih uslijed masivne i neefikasne upotrebe automobila i neodgovorne industrije. Zaštita okoliša sve do tada nije bila na listi prioriteta političke agende.

DVADESET I ŠESTI APRIL – MEĐUNARODNI DAN SJEĆANJA NA ČERNOBILSKU KATASTROFU

Eksplozija u nuklearnoj elektrani u Černobilu 1986. godine raširila je radioaktivni oblak na velikim dijelovima Sovjetskog Saveza preko teritorija Bjelorusije, Ukrajine i Ruske Federacije. Gotovo 8,4 miliona ljudi u tri države bilo je izloženo zračenju. Sovjetska vlada priznala je potrebu za međunarodnom pomoći tek 1990. Iste godine Generalna skupština usvojila je rezoluciju 45/190, pozivajući na „međunarodnu saradnju u cilju rješavanja i ublažavanja posljedica u nuklearnoj elektrani u Černobilu“. To je bio početak uključivanja Ujedinjenih nacija u proces oporavka od černobilske katastrofe. Godine 1991. UN je stvorio Černobilski povjerenički fond, a koji je trenutno pod upravom Ureda za koordinaciju humanitarnih poslova (OCHA). Od 1986. godine organizacija Ujedinjenih naroda i veliki broj nevladinih organizacija pokrenule su više od 230 različitih projekata istraživanja i pomoći u oblastima zdravlja, nuklearne sigurnosti, rehabilitacije, okoliša, proizvodnje čiste hrane i informacija.

Amina Vatreš

Domovina koja zna da voli
U životu me razna čuda stigoše, razne staze pružiše mi utočište da hodim
njima dok me ima, a ja ih se zasitih čim osjetih koliko mi korak težak je. Pri-
grliše me jata ptica što pod vječnim suncem bivaju, koja ne moraju da bježe
u krajeve tuđe, ali moja krila ne htjedoše da ja letim nebom nepoznatim.
Kupih karte u mnogim smjerovima, jedne me vodiše ka pučinama mora,
druge zelenilu šuma, a neke mi na dlanu pružiše svijet bez zla, bez mržnje,
ali i bez ljubavi... svijet bez emocija u kojem živiš sam sa svojim imanjem, a
nemanje kažu tamo ne postoji. Nijedna od karti me nije odvela zauvijek, jer
moje zauvijek postoji samo u domovini koju nazvaše Bosna i Hercegovina.
Sve snove o tuđini zamijenih budženjima na svome tlu, koje voli više nego
insani što njime hode. Svaki grumen zemlje ima svoju priču i nijedna nije
bajka. Moja zemlja ima ljude koji mrze, ima zlo koje se širi i širit će se jer
zulumčari ne miruju. Ima i porušene sisteme vrijednosti, ima sve što bi je
moglo uprljati. Ali, ništa nije... Jer ona ima i nebo što se plavi najlepše,
i ljude što se grle najjače. Njena polja daju plodove što hrane hiljade usta
iz kojih izlaze riječi što vode ka promjenama u svijetu. Ona čista savjest u
čovjeku koji legne na počinak bez tereta grijeha je neprocjenjivo blago moje
države. U njenoj utrobi si rođen ti i rođena ja. Ona nam je dala mjesto bi-
vanja, dala nam je pravo da je nazovemo svojom. Trebamo razmislići šta mi
dajemo njoj, i koliko puta se sjetimo gdje pripadamo. Bosna i Hercegovina
o kojoj pričam je onakva kakvom je moje oči, od ljubavi uzdrhtale, gledaju.
Možda je mijenjaju tuđi prohtjevi i želje, ali u tvome i mome srcu ona mora
ostati nepromijenjena i jedinstvena!

Nedžma Latić

RAM JE, PO DEFINICIJI, RADNA MEMORIJA RAČUNARA. U BOSNI I HERCEGOVINI, „RADNA MEMORIJA” SU UPRAVO PROAKTIVNI I MARLJIVI MLADI LJUDI KOJI SU SVOJIM DJELOVANJEM PRIMJER DRUŠTVA KOJE NAŠA DRŽAVA TREBA.

Nikolina Gagić, dvadesetdvogodišnjakinja iz Srebrenice, studentica je četvrte godine na Akademiji dramskih umjetnosti u Tuzli, smjer Gluma. Stipendistica je Fondacije Hastor od prošle akademske godine. Za sebe kaže da je u volontiranju od malih nogu, kada nije bila ni sigurna šta to znači, te da ga je zavoljela odrastajući s ljudima koji u volontiranju uživaju.

Kroz osnovnu i srednju školu skoro je u potpunosti djelovala s prijateljima na lokalnom nivou, ali se po odlasku na fakultet odlučila uključiti u organizaciju Mladi ujedinjeni u miru (Youth United in Peace), koja povezuje 5 gradova u 3 države - Srebrenicu, Gornji Vakuf – Uskoplje, Tuzlu, Sombor i Vukovar. .

Organizacija je uglavnom fokusirana na međuetničke odnose djece, omladine, i ljudi koji dođu, rješavanje sukoba, te objektivni prikaz historije.

„Veoma brzo sam upoznala puno prijatelja, još više se zbližila s nekim iz Srebrenice i sad mogu i volim reći da tu imam porodicu. Ljudi unutar organizacije mi pomažu jednako onoliko koliko bih ja voljela pomoći njima, a zajedno i svima koje ne poznajemo. Mnogi od nas su odrasli, ako ništa sazreli u organizaciji, postali otvoreniji i pristupačniji ljudi.“

Nikolina je jako brzo napredovala u organizaciji i postala jedan od voditelja jer su prepoznali da ima iskustvo u tome. Ističe da je najponosnija na radionici gdje je s prijateljem vodila grupu od 40 djece. Radionica se bazirala na odnose straight muškaraca sa ženama i s pripadnicima LGBTQ+ zajednice.

„U više navrata sam primijetila da je još nešto izvor nasilja među omladinom, što je nekad i bitnije od toga gdje se to rodio, a to je seksualno opredjeljenje. Uglavnom su tinejdžeri u pitanju, oko 15 godina, i oni su često skloni nasilju. Nekima od njih smo pomogli da se otvore, neki koji su došli s mržnjom su promijenili mišljenje, ali ono što je najvažnije je to da su se osjećali sigurno jedni među drugima, i s nama. Sljedećih nekoliko dana su mi se ti ljudi često zahvaljavali, i to je nešto što najviše može ispuniti mene kao osobu. Da znam da druga osoba može biti ono što jeste, i da je nije strah.“

Nikolina ističe da mladi moraju biti i međusobno aktivni, jer svaka riječ nekad može značiti promjenu, te da mladi trebaju znati koji je njihov cilj i pritom pomagati drugima – pričati, raditi, širiti stavove – stvari koje je moguće uraditi svakodnevno.

Ističe da s Fondacijom dijeli iste stavove, te ju je jedan nedavni primjer s volontiranja naročito ispunio. U januaru su odveli učenike na jednu pozorišnu predstavu, te joj je jedna od učenica rekla da joj se ta predstava dopala te da je od tada krenula ići u pozorište. Nikolini je to jako važno, i kao budućoj glumici, ali i kao čovjeku, te se tako ponosi učenicom budući da je pozorište vid kulturnog uzdizanja.

„Meni je zaista važno da svi odrastaju kao prihvaćeni u društvu, da žive bez ikakvih smetnji od strane drugih ljudi, a i sama poruka stipendistima bi bila usmjerena ka tome. Zaista svaki dan možemo nešto uraditi, najmanju stvar na svijetu, koju čak i ne smatramo volonterskim činom, ali cijeli svijet je stvoren od malih stvari, i tako se i popravlja.“

Una Karabeg

Poštovani članovi administracije Fondacije Hastor,

Suočena sa situacijom koja nas je zadesila, osjetila sam građansku odgovornost da kao zdrava i mlada osoba pomognem onima kojima je potrebno. U svom rodnom mjestu Čeliću sam se prijavila za volonterski angažman. Danas sam obišla sve osobe starije od 65 godina u svom naselju kako bih ih obavijestila da im stojim na raspolaganju za bilo kakvu vrstu pomoći. Podijelila sam im papire sa brojevima telefona volontera koji će im biti na usluzi, s obzirom na to da je ujima zabranjeno kretanje. Također sam im pružila riječi podrške i, kao studentica medicinskog fakulteta, podijelila nekoliko korisnih savjeta u vezi sa sprečavanjem zaraze. U ovom mail-u vam šaljem fotografiju koju sam fotografisala ispred doma jedne stare gospode, kojoj sam predala papir sa brojevima telefona volontera, među kojima sam i ja. S vama dijelim ovu priču, jer želim podsjetiti da, kao vaš stipendista, nisam zaboravila svoje obaveze.

U narednom periodu stojim na raspolaganju svojoj lokalnoj zajednici za svaku vrstu pomoći.

Hvala vam na razumijevanju i srdačno vas pozdravljam.

Adisa Bajramović, Čelić

- Šaljem pozdrav Fondaciji. Nadam se da ste svi dobro i da se čuvate.
- Želio bih podijeliti priču o mojim volonterskim aktivnostima za vrijeme ove vanredne situacije. Naime, stupio sam u kontakt s osobama kojima je potrebna pomoć u vidu kućanskih namirница, ili oko novčanih sredstava. Uz pomoć prijatelja smo skupili određeni novčani iznos te ga podijelili određenim osobama kojima je pomoć bila potrebna.
- Ostalim ljudima smo pomogli u vidu obavljanja kupovine, kako se oni ne bi morali izlagati riziku. Ovo je samo jedna pozitivna priča, a nadam se, čak sam i ubjedjen kako nisam jedini koji volontira i pruža pomoć onima kojima je trenutno najpotrebnija. Uz zajedničku snagu i privrženost poštovanju pravila nadležnih organa, prebrodit ćemo ovu situaciju zajedno.
- Šaljem vam lijepe pozdrave i nadam se da ćemo se uskoro ponovno vidjeti na zajedničkim mjesecnim sastancima.

Irfan Brakić, Novi Travnik

FONDACIJA HASTOR

REDAKCIJA

GRAFIČKI DIZAJN

Bulevar Meše Selimovića 16, Sarajevo
033 774 789
033 774 823
fondacija@hastor.ba

Amina Vatreš
Maida Husnić
Amila Porča
Selma Imamović
Una Karabeg
Nejla Komar

Ana Miljević
Kemil Bekteši

 FONDACIJA
HASTOR